

Ohjauskeinoehdotuk sia kierrätyksen lisäämiseksi – JÄTEKIVAn tulokset

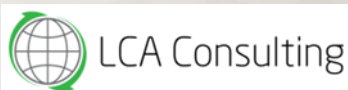
KIERTOTALOUS NYT

15.2.2019

Hanna Salmenperä SYKE

Kuva: Eunomia Research and Consulting Oy

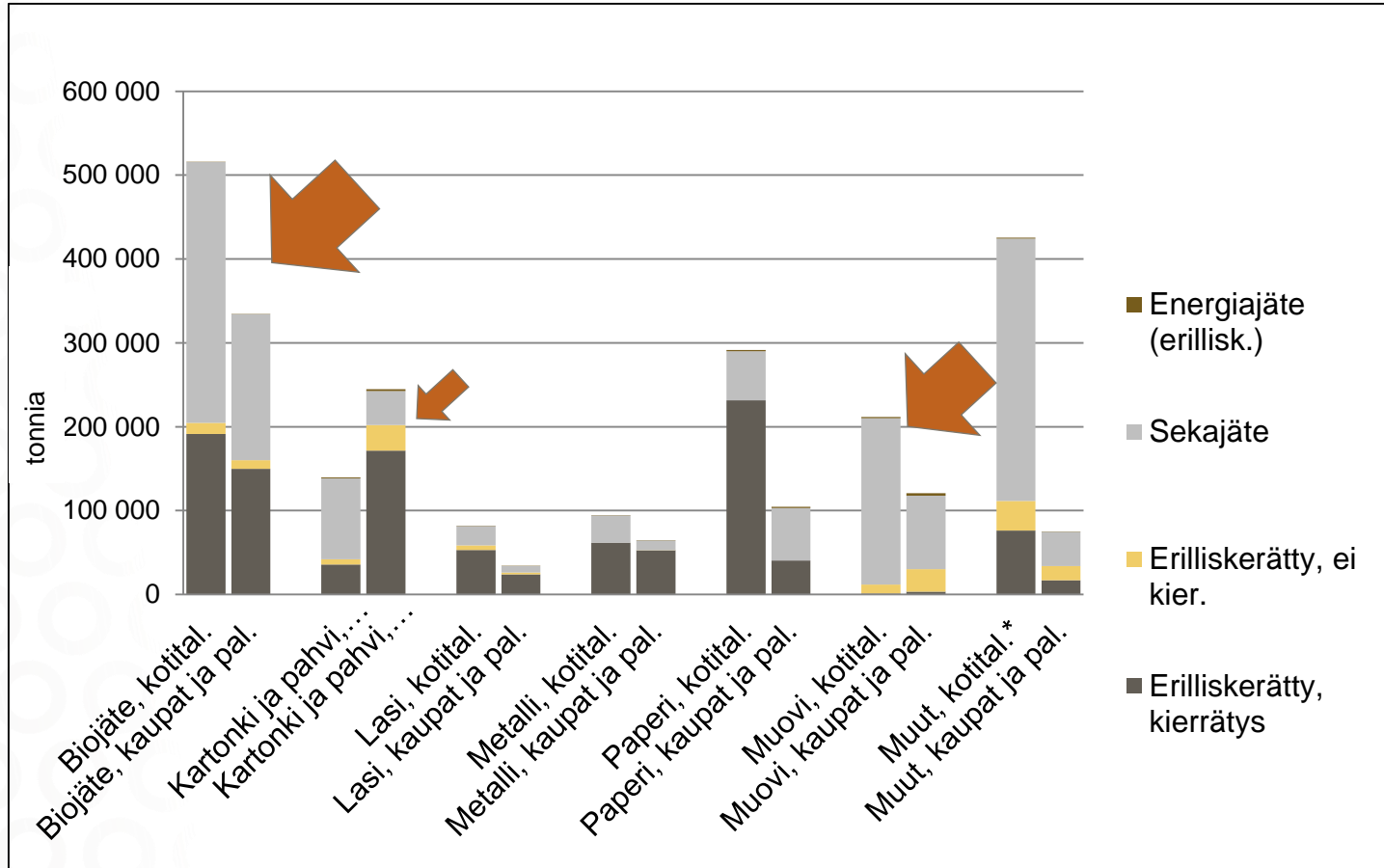

Esityksen sisältö

1. Nykytila
2. Erilliskeräyksen lisääminen (SYKE)
3. Kierrätyksen kustannukset (Eunomia Research and Consulting)
4. Biojätteen erilliskeräyksen ympäristövaikutukset (LCA Consulting)
5. Pakkausjätekeräyksen toimivuus ja kehittäminen (SYKE)

Nykytila – ykj kierrätysaste 41%

Erilliskeräyksen lisääminen 1 – Mallinnus: Kiinteistökohtaisen erilliskeräyksen laajentamisen ja lajittelutehokkuuden kasvattamisen mahdollisuudet

84% väestöstä asui taajama-alueilla (2014)

Elinympäristön tietopalvelu Litter
© OpenStreetMapin tekijät
Maanmittauslaitos

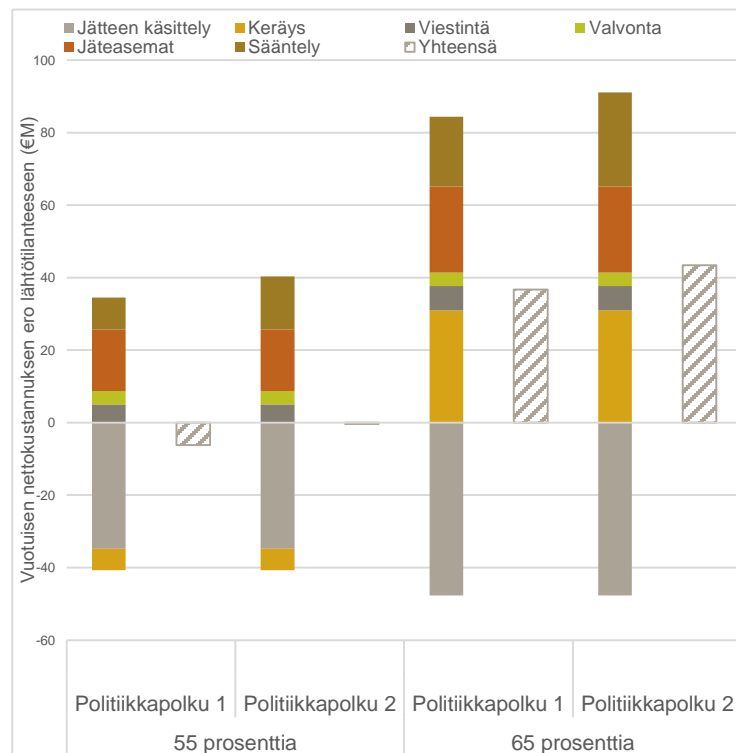
- 55% kierrätysaste
 - Kotitaloudet
 - Biojäte: kaikilta kiinteistöiltä - vaikutus kierrätys% on 6 % -yks.
 - Kartonki, lasipakkaukset, metalli, muovipakkaukset: keräys taajamista - vaikutus kierrätys% on 3 % -yks.
 - Kaikissa jakeissa lajittelutehokkuuden nosto
 - Hallinto-, palvelu- ja elinkeinotoiminta:
 - Nosto samassa suhteessa > 5 % -yks.
- 65% kierrätysaste
 - Keräys kaikilta kiinteistöiltä ja lajittelutehokkuuden merkittävä nosto – laskennallisesti mahdollista, käytännössä iso haaste

Erilliskeräyksen lisääminen 2

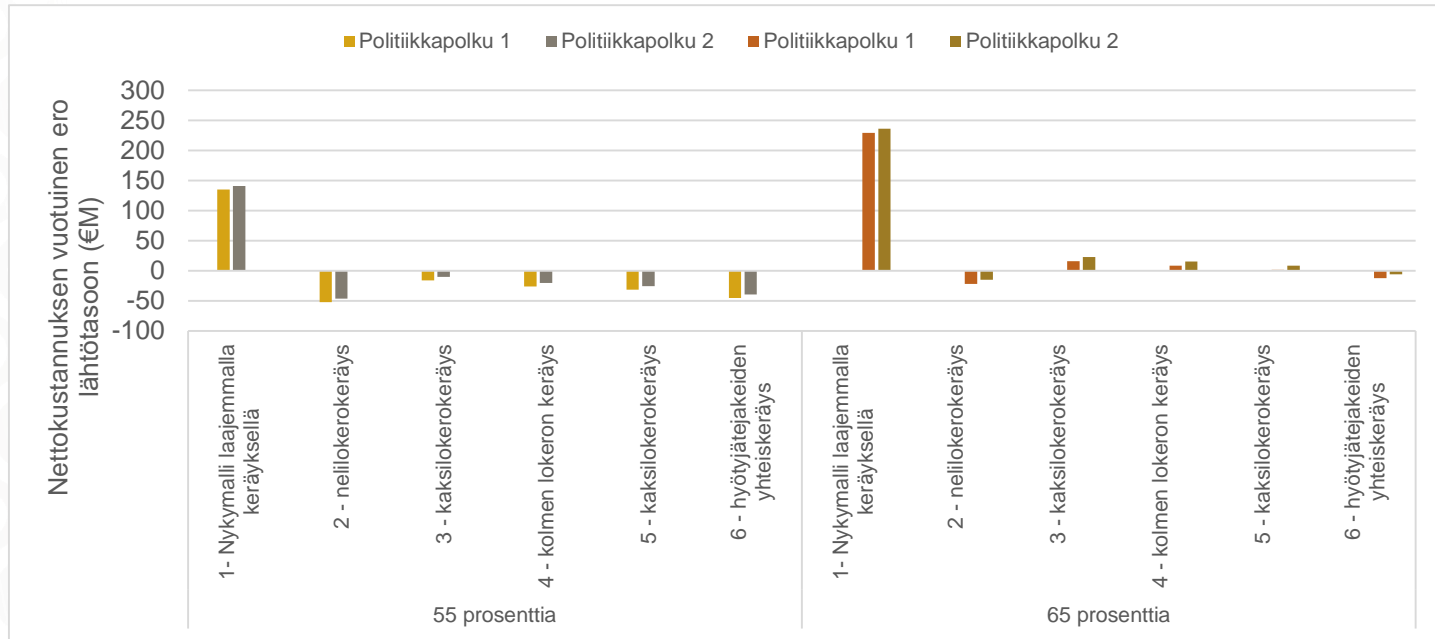
1. Erilliskeräyksen saannon varmistamiseksi kotitalouksien sekä hallinto-, palvelu- ja elinkeinotoiminnan hyötyjätteille asetetaan jätelainsäädännössä lajittelun velvoiterajat.
 - Taajamarajaus - keräys taajamien kiinteistöiltä
 - Ehdotus velvoiterajoista kotitalouksille
 - Biojäte: keräys kaikilta kiinteistöiltä
 - Muut hyötyjakeet: keräys taajamista
 - Ehdotus velvoiterajoista muille yhdyskuntajätteille
 - Keräys taajamista ja erilliskeräyksen rajana syntymäärä kg / vko jätejakeittain
 - Poikkeamismahdollisuus
2. Kotitalouksille sekä hallinto-, palvelu- ja elinkeinotoiminnalle suunnataan aiempaa enemmän lajitteluneuvontaa

Kierrätyksen lisäämisen kustannukset 1

- Yhdyskuntajättemallinnus, kotitalousjätteiden keräysmallinnus, ylätason politiikkamallinnus
- Lisätoimista aiheutuvat kustannukset nykytasoon verrattuna
- Vastuultaan keskitetyn systeemin mallinnus
- Poliittikkapolut:
 - Polku 1 – Kunnalle kierrätystavoitteet ja laaja vastuu
 - Polku 2 – Yhteistyösopimus ja lajitteluvälitteet

Kierrätyksen lisäämisen kustannukset 2

Kierrätyksen lisäämisen kustannukset 3

1. Vastuunjaon selkeyttäminen ja kiinteistökohtaisen erilliskeräyksen voimakas lisäys kierrätysprosenttien nousun edellytyksenä
2. Kustannusten hillitseminen esimerkiksi monilokerokeräyksen ja hyötyjätejakeiden yhteiskeräyksen avulla
3. Pitkällä aikavälillä taloudellisia hyötyjä
 - Edellytyksenä kierrätysmateriaalien markkinoiden toimivuuden merkittävä paraneminen
 - Taloudelliset kannustimet kierrätykseen
4. Paremman tietopohjan tarve: jätetietojärjestelmän uudistaminen ohjauskeinojen tueksi

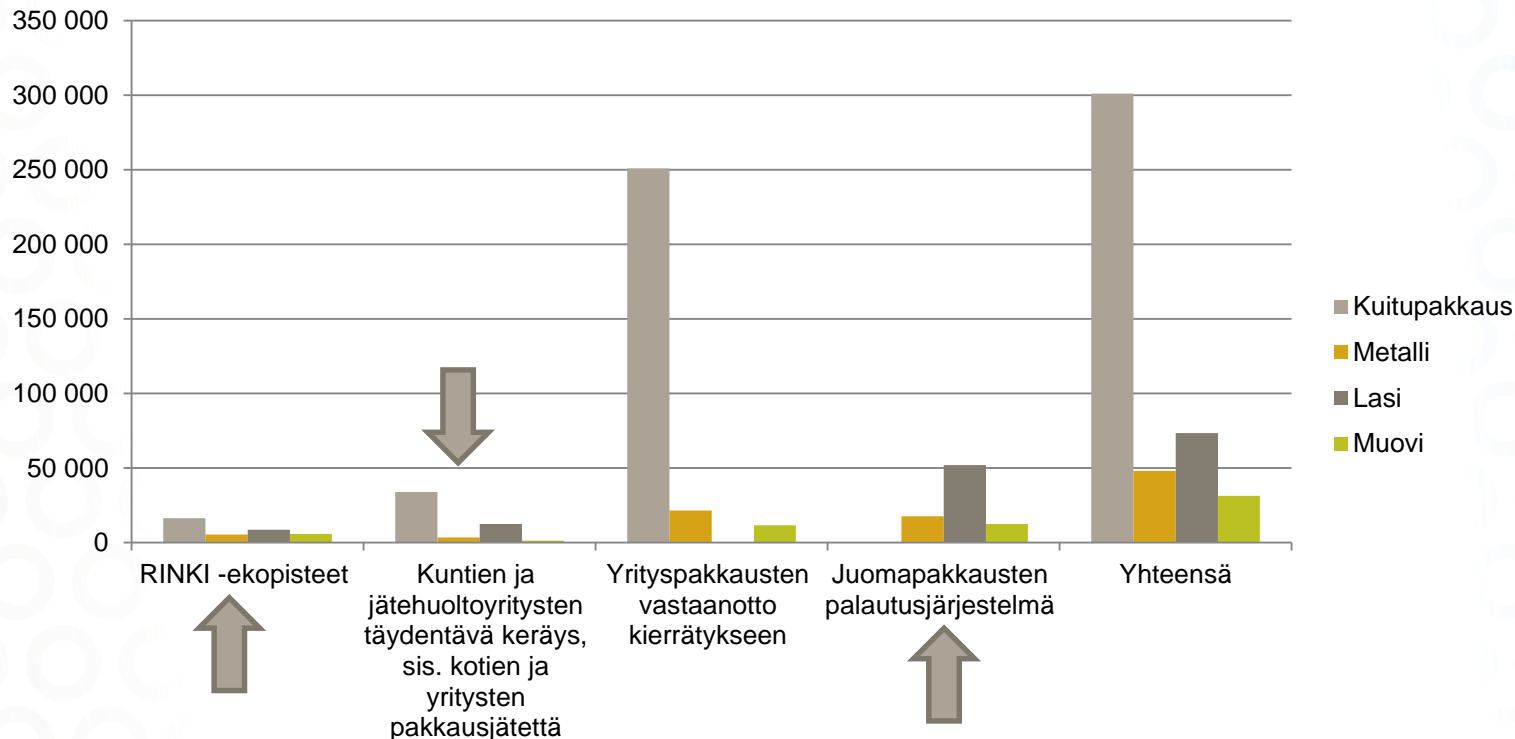

Biojätteen keräyksen ja kierrätyksen ympäristövaikutukset

- Erilliskeräyksen laajentaminen suuremmalle kiinteistöjoukolla lisää jätehuollon ilmastovaikutuksia
 - Keräys kannattaa kohdentaa tiheästi asutulle alueelle
 - Keräys- ja kuljetusjärjestelmien kehittäminen
 - monilokero- ja kimpfakeräysmahdollisuudet
 - Keräysautojen käyttövoima
 - Biojäteastian harvennetut tyhjennysvälit
 - Biojätteen erilliskeräysvelvoite harvaanasutuilla alueilla aiheuttaa poikkeamistarpeen
 - tarvittavat LCA –tarkastelut tuottavat tietoa

Nykyisen pakkausjätekeräyksen toimivuus 1

Kerätyt pakkausjättemäärät (t) eri lähteistä vuonna 2017

Nykyisen pakkauskeräyksen toimivuus 2

- Pakkausjätteiden (muovi ja kartonki) merkitys yhdyskuntajätteen kierrätystavoitteen saavuttamisessa on biojätteen rinnalla tärkeä.
- Rinki –ekopisteverkoston palvelutaso:
 - Toimijat pääosin tyytyväisiä, mutta muovinkeräyspisteitä kaivataan lisää.
 - Kotitalouksien palvelun saatavuuden näkökulmasta kunnan päätös täydentää keräystä on erityisen tärkeä.
- Kustannukset: Pakkausjätekeräyskokonaisuuden kustannukset jakautuvat toimijoiden mielestä pääosin hyväksyttävästi.
- Yhteistyö: Yhteistyö toimii – kunnat toivovat tiedonvaihtoa tuottajien kanssa

Pakkausjättekeräyksen eri vastuumallit

Operatiivisen vastuun mallit	1. Kuntien operatiivinen vastuu, tuottajien kustannusvastuu	2. Tuottajien operatiivinen vastuu laajenee kiinteistölle	3. Nykymalli+ Tuottajat ja kunnat vastaavat yhteistyössä tavoitteisiin yltämisestä
Sääntelykustannukset – vastuiden sekavuus ja muuttelu	Selkeä – sääntelytaakan määrä epäselvä – vaatii merkittävää muutosta	Selkeä – sääntelytaakan määrä epäselvä – vaatii erittäin merkittävää muutosta	Vaatii pienempää muutosta – lyhyellä aikavälillä vähäisempi sääntelytaakka
Pakkausjätedirektiivin kierrätystavoitteet	Saavutettavissa	Saavutettavissa –raportoinnin kannalta selkeä	Saavutettavissa
Jätedirektiivin kierrätystavoitteet	Kotitalouksien jätteiden keräyksen kokonaissuunnittelu kunnan vastuulla	Heikentäisi yhdyskuntajätehuollon kokonaisuuden hallintaa	Kotitalouksien jätehuollon vastuu edelleen hajallaan – tarkka sisältö ratkaisee
Kannusteet edistää lajittelua	Vahvuutena kuntien taksapolitiikka	Liiankin hyvä kannuste kiinteistökeräyksessä?	Vahvuutena kuntien taksapolitiikka
Tuottajien kustannusvastuu	Vaatii toteutuakseen lisätoimia	Toteutuu	Vaatii toteutuakseen lisätoimia
Jätehuollon kustannukset	Mahdollistaa kotitalouksien jätteiden logistisen kokonaisuuden hallinnan	Mahdollistaa tuottajien hallinnoiman kuljetuksen asukkailta, teollisuudesta ja kaupasta	Mahdollistaa kotitalouksien jätteiden logistisen kokonaisuuden hallinnan

Päätelmiä lainsäädännön kehittämistä

- Erilliskeräyksen lisääminen
 - Kaikille hyötyjätteille erilliskeräysvelvollisuus tarkkana velvoiterajana kansalliseen lainsäädäntöön
 - Poikkeusmahdollisuudet ympäristö- ja kustannustehokkuussyistä
- Tuottajavastuun kehittäminen
 - Ei selvää suositusta vaan eri mallien vertailua annetuilla kriteereillä
 - Jos nykymalli, tarvitaan yhteistyövelvoite
- Jätekuljetukset
 - Kiinteistön haltijan järjestämä jätekuljetus pois kohtuullisen siirtymäajan jälkeen.

JÄTEKIVA –hankkeen loppuraportti, erillisraportit sekä policy brief saatavilla:

<https://tietokayttoon.fi/hankkeet/hanke-2020-2021>
[e-esittely/-](#)
[/asset_publisher/yhdyskuntajatteen-kierratyksella-vauhtia-kiertotalouteen-jatekiva](#)

SYKE

